

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 610/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Balalovou, Ružová dolina 10, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 9 Csp 91/2017-133 z 3. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v spore, v ktorom sa proti žalovanej obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] domáha zaplata sumy 522,89 eur s príslušenstvom. Uviedol, že pohľadávku v žalovanej výške nadobudol na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo 16. októbra 2017 uzavretej s vlastníkmi bytov a nebytových priestorov bytového domu, pričom táto suma predstavuje náhradu nákladov nimi vynaložených na opravu a výmenu plynárenského zariadenia. Keďže sťažovateľ si nesplnil svoju poplatkovú povinnosť pri podaní žaloby, okresný súd ho vyzval na zaplata súdneho poplatku vo výške 31 eur v lehote 10 dní od doručenia výzvy. Súčasne sťažovateľa poučil, že ak v určenej lehote súdny poplatok nezaplatí, súd konanie zastaví [§ 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“)].

3. Sťažovateľ nezaplatil súdny poplatok, zastávajúc názor, že sa na neho vzťahuje osobné zákonné oslobodenie od platenia súdneho poplatku [§ 4 ods. 2 písm. v) zákona o súdnych poplatkoch]. Okresný súd preto uznesením z 27. apríla 2022 vydaným vyššou súdnou úradníčkou zastavil konanie a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že sťažovateľ nemá v konaní postavenie spotrebiteľa a nedomáha sa v konaní ochrany svojho práva podľa zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť dôvodiac, že v spore má postavenie spotrebiteľa, pretože je právnym nástupcom vlastníkov bytov a nebytových priestorov ako spotrebiteľov.

4. Okresný súd napadnutým uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú. Podľa jeho názoru sťažovateľ zmluvou o postúpení pohľadávky nenadobudol postavenie spotrebiteľa, na základe ktorého by mu prináležalo zákonné oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, a žiadnym spôsobom nepreukázal, že by svoj nárok odvodzoval priamo zo zmluvy, ktorá by mala charakter spotrebiteľskej zmluvy a ktorej by bol sťažovateľ účastníkom.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie za nesprávne a nedostatočne odôvodnené. Trvá na tom, že zmluvou o postúpení pohľadávky nadobudol práva uplatnené žalobou na súde, ako fyzickú osobu ho možno považovať za spotrebiteľa, a teda je zo zákona oslobodený od platenia súdnych poplatkov. Okresný súd však v napadnutom uznesení dostatočne nereagoval na jeho argumentáciu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o tom, že okresný súd zastavením konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, od ktorého bol zo zákona oslobodený, porušil jeho práva, a svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil.

7. V prvom rade je potrebné uviesť, že predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je podanie podania vo forme ustanovenej § 40 zákona o ústavnom súde, ako aj splnenie všeobecných a osobitných náležitostí ustanovených § 39 ods. 3 a 4, § 43 ods. 1 a 2 a § 123 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 124 zákona o ústavnom súde.

8. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, pri jej predbežnom prerokovaní zistil, že hoci bola koncipovaná advokátkou, nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom. K návrhu nebola priložená kópia právoplatného rozhodnutia, ktoré sa vzhľadom na tvrdenia sťažovateľa malo stať predmetom ústavnoprávneho prieskumu (§ 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd preto v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa na odstránenie nedostatkov podania v lehote 10 dní

od doručenia výzvy (výzva č. k. Rvp 1814/2022-8 zo 7. septembra 2022) s cieľom poskytnúť sťažovateľovi plnú možnosť na uplatnenie ústavnej ochrany jeho základných práv a slobôd a poučil ju o tom, ako treba opravu, resp. doplnenie ústavnej sťažnosti urobiť. Súčasne ju poučil i o tom, že v prípade neodstránenia nedostatkov v stanovenej lehote bude návrh sťažovateľa na začatie konania odmietnutý. Zásielka obsahujúca predmetnú výzvu bola právnej zástupkyňi sťažovateľa doručená 23. septembra 2022.

9. Napriek dostatočnému časovému priestoru a poučeniu poskytnutému ústavným súdom právna zástupkyňa sťažovateľa neodstránila nedostatky ústavnej sťažnosti ani ku dňu jej predbežného prerokovania, a preto ju ústavný súd mohol odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

10. Ústavný súd však v snahe vyhnúť sa formálnemu prístupu k posúdeniu ústavnej sťažnosti si z verejne dostupného registra zabezpečil napadnuté rozhodnutie, aby posúdil opodstatnenosť námietok formulovaných sťažovateľom.

11. V súvislosti predmetom konania pred ústavným súdom vymedzeným sťažovateľom ústavný súd už viackrát zdôraznil, že právo na súdnu ochranu (právo na prístup k súdu) nie je absolútne, ale v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha podmienkam (v súlade s čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy), akými sú napríklad procesná subjektivita, zákonné lehoty, náležitosti žaloby, *exceptio rei iudicatae* (prekážka právoplatne rozhodnutej veci), prekážka litispendencie, ako aj platenie súdnych poplatkov a iné podmienky súdneho konania. Ani ústava, ani dohovor negarantujú právo na bezplatné súdne konanie. Uloženie poplatkovej povinnosti v súkromnoprávných sporoch teda nemožno samo osebe považovať za rozporné s právom na prístup k súdu chráneným v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Kreuz proti Poľsku z 19. 6. 2001, sťažnosť č. 28249/95, § 60; rozsudok ESĽP vo veci Airey proti Írsku z 9. 10. 1979, sťažnosť č. 6289/73, § 26 – 26, ako aj IV. ÚS 144/04).

12. Rozhodovanie o súdnych poplatkoch – napr. o oslobodení od súdnych poplatkov, o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a podobne – spravidla nemôže byť predmetom ústavnej ochrany, pretože aj keď sa jeho výsledok sekundárne dotýka účastníka konania, samotný „spor“ o oslobodenie od súdnych poplatkov vzhľadom na podstatu konania v zásade nedosahuje intenzitu opodstatňujúcu porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa (z novšej judikatúry napr. II. ÚS 224/2018, II. ÚS 105/2018, II. ÚS 134/2015, II. ÚS 361/2015). Rozhodovanie o tom, či sú splnené zákonom ustanovené podmienky, napríklad pre oslobodenie od súdnych poplatkov, o následkoch nepriznania oslobodenia od povinnosti zaplatiť súdny poplatok alebo o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, spadá výlučne do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Je preto vecou judikatúry všeobecných súdov, aby vymedzila kritériá, z ktorých bude pri aplikácii zákonných ustanovení týkajúcich sa súdnych poplatkov vychádzať (porov. I. ÚS 27/2014, III. ÚS 559/2011, III. ÚS 441/2014).

13. Po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorého podstata je zhrnutá v rámci bodu 4 tohto uznesenia, ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa argumentáciou sťažovateľa týkajúcou sa prípadného zákonného oslobodenia od platenia súdnych poplatkov zaoberal a riadne sa s ňou v rámci odôvodnenia svojho uznesenia vysporiadal. Okresný súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, prečo sťažovateľa nie je možné považovať

za spotrebiteľa (výlučne), pokiaľ ide o posudzovanie procesných podmienok konania, a preto nemožno napadnuté uznesenie okresného súdu považovať za svojvoľné či arbitrárne. Samotný nesúhlas sťažovateľa s obsahom napadnutého uznesenia ešte nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor okresného súdu svojím vlastným.

14. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva a že jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne okolnosti prípadu a nahradiť závery všeobecných súdov svojím vlastným názorom, ale presvedčiť sa, že závery všeobecných súdov nie sú prejavom svojvôle, ktorá by mohla mať za následok porušenie práv sťažovateľov. Ako už bolo uvedené, o taký prípad vo veci sťažovateľa nešlo.

15. Preto ústavný súd (nad rámec rozhodnutia o odmietnutí ústavnej sťažnosti z procesných dôvodov) konštatuje, že aj pri vecnom posúdení ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

16. Nad rámec uvedeného považuje ústavný súd za potrebné dať sťažovateľovi do pozornosti, že vzniknutej situácii mohol zabrániť aj sám, pretože výška súdneho poplatku (31 eur) sa nejaví byť taká vysoká, aby predstavovala reálnu a objektívnu prekážku prístupu k súdu a v prípade úspechu v spore si jeho náhradu bolo možné uplatňovať v rámci trov konania.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 3. novembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu